

DOI 10.36074/logos-31.03.2023.46

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЦИФРОВОЇ ОСВІТИ

ORCID ID: 0000-0003-1901-4333   **Азюковський Олександр Олександрович**
канд. техн. наук, доцент,
професор кафедри електроприводу
ректор
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

ORCID ID: 0000-0003-3296-996X   **Пащенко Олександр Анатолійович**
канд. техн. наук, доцент, директор
*Міжгалузевого навчально-наукового інституту безперервної
очно-дистанційної освіти (МІБО)*
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

ORCID ID: 0000-0002-0510-0196   **Медведовська Тетяна Павлівна**
канд. пед. наук, доцент, заступник директора
*Міжгалузевого навчально-наукового інституту безперервної
очно-дистанційної освіти (МІБО),*
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

УКРАЇНА

Цифровізація освітнього процесу зумовлена необхідністю широкого впровадження інноваційних технологій, появою нових вимог до спеціалістів, формування ключових компетентностей, нового цифрового покоління з особливими соціально-психологічними характеристиками.

Цифровізація передбачає принципово новий формат освітнього середовища, який базується на цифрових технологіях, що забезпечують зручні та доступні послуги та платформи для підвищення конкурентоспроможності, ефективнішої взаємодії всіх учасників освітнього процесу, підвищення його прозорості, підвищення ролі інтелектуальної власності, а також розвивати цифрові навички.

Різним аспектам впровадження цифрових присвячено праці таких зарубіжних учених, як М. Деуз, Т. Терстон, С. Матрані, К. Лундстром, Л. Мерсер-Мапстоун, К. Рейд та ін. [1, 2].

Тотальна цифровізація освіти передбачає декілька заходів. По-перше, це розвиток сучасної інфраструктури, модернізація законодавчої площини, а також підготовка кваліфікованих спеціалістів з цифровими компетенціями. Така грамотність є пріоритетною, оскільки дозволяє більш ефективно набувати компетенцій в інших сферах, витрачаючи менше сил і часу.

Важливі не стільки самі інформаційні технології, скільки правильний їх вибір, поєднання та управління для налагодження ефективної роботи.

Переваги цифрової трансформації освіти очевидні. Це забезпечення сприятливих умов для:

- розвитку умінь вчитися самостійно, виділяти найцінніший матеріал для саморозвитку;
- формування мобільності особистості, здатності швидко адаптуватися до умов, що змінюються, непередбачувано і швидко;
- посилення мотивації до самоосвіти та саморозвитку;
- охопити різноманітну аудиторію (вміст стає персоналізованим), забезпечити співпрацю та інтегрованість;
- побудова індивідуальної освітньої траєкторії;

- навчання в максимально зручних умовах – у комфортному темпі, але з найкращим використанням часу, відведеного на певні завдання [3-6].

Таким чином, розвивається сучасний освітній простір, у якому є всі умови для оволодіння базовими компетентностями. І, що найголовніше, цифровізація забезпечує перехід від освіти для всіх до освіти для всіх.

Цифровізація освіти – це взаємна трансформація процесу, який формується в сучасних умовах, і сучасних технічних засобів, які впроваджуються в освітній процес.

Метою трансформації освітнього процесу є максимально ефективне використання можливостей цифрових технологій. У свою чергу, метою розвитку технологій у сфері освіти є їх повна адаптація та максимально зручна інтеграція в навчальний процес.

Під цифровим навчанням зазвичай розуміють цілу когорту явищ. Іноді, говорячи про цифровізацію освіти, мають на увазі перехід студентів на дистанційне навчання з використанням сучасних засобів зв'язку, таких як Zoom чи Discord. А інколи мова йде про використання ІТ-технологій як доповнення до існуючих освітніх практик. Сюди також входить підготовка майбутніх фахівців, які зможуть отримати необхідні навички, щоб відповідати реаліям цифрової економіки та сприяти зменшенню дефіциту працівників у сфері інформаційних технологій [3, 6].

Цифровізація освіти та дистанційна онлайн-навчання – різні поняття. Поняття цифровізації включає використання різноманітних програм та інших цифрових ресурсів для отримання електронного навчання дистанційно або під час отримання знань у школі чи університеті. Наприклад, це можуть бути завдання, які виконуються в класі за допомогою електронних засобів, таких як комп'ютер або планшет. Діджиталізація охоплює не лише безпосередньо освітні процеси, а й організаційні питання. Це можуть бути електронні щоденники та журнали, можливість дистанційного зв'язку з викладачем тощо.

Тренд до цифровізації освіти особливо проявився у зв'язку з початком пандемії коронавірусу. Школи та університети всюди перейшли на дистанційне навчання, і це торкнулося майже всіх студентів, їхніх батьків та вчителів.

Але те, що стало очевидним з початком пандемії, почалося набагато раніше. Цифровізація освіти набирає обертів. Про це свідчить розмір ринку освітніх технологій (EdTech). Він стрімко розвивається і, за прогнозами Всесвітнього економічного форуму, до 2025 року його розмір сягне 342 мільярдів доларів США [2].

Сучасній людині все більше допомагають у житті цифрові компетенції. Наприклад, взаємодія з державними органами зараз переважно відбувається через сайти, управління банківськими рахунками через цифрові додатки. Крім того, все більше людей працюють віддалено. Все це призводить до того, що дітей потрібно починати вчити правильно користуватися цифровими технологіями ще в шкільному віці.

Все це призводить до значного впливу на людину, враховуйте психологічні аспекти. Відбувається зміна розумової діяльності, змінюються розумові здібності завдяки тому, що всі необхідні дані можна отримати в Інтернеті. Немає необхідності самостійно думати над вирішенням багатьох питань, оскільки на них вже є готова відповідь. Це явище проявляється зараз не тільки у дітей, але і у дорослих. Все менше уваги приділяється письму, що може призвести до зниження учнівських навичок учнів, тобто вони почнуть гірше читати, а також це позначиться на їх моториці та координації, а саме – зниження вміння писати. формулювати думки [4, 6].

Соціалізація погіршується. Коли учень вступає до школи, він вчиться там будувати стосунки з іншими людьми. Він вчиться заводити друзів і спілкуватися

з суспільством. Отримання знань через інформаційну систему значно знижує можливості людини до соціалізації, що не може не позначитися на розвитку її особистості [4, 6].

Також варто сказати про фізичний розвиток. В першу чергу цифровізація освіти вплине на зір і дрібну моторику. Тривале перебування за екраном комп'ютера або планшета призводить до втоми очей і, як наслідок, до подальшого погіршення зору. Через це підвищується ймовірність того, що в майбутньому зір людини стане набагато гірше, ніж зараз. Цю проблему можна вирішити шляхом створення нових технологій, які стануть безпечнішими. Крім того, постійна робота з клавіатурою призводить до зміни фізіології пальців, особливо для молодого організму, що формується [4, 6].

Крім того, створюється абсолютний контроль. Це стосується не лише учнів, а й їхніх батьків та вчителів. Кожна особа матиме особисту справу з детальною інформацією про нього та його родину. Це призведе до абсолютного контролю суспільства. Дитина буде повністю під наглядом батьків, що позначиться на його здатності приймати самостійні рішення. Адже раніше можна було промовчати зауваження вчителя, виправити оцінку і спробувати вирішити будь-яку проблему за допомогою особистої винахідливості, нехай і не завжди правильно. Після реалізації проекту з цифровізації освіти це не спрацює [4, 6].

Також необхідно відзначити позитивні сторони цифровізації освіти. Це нововведення завоювало певну репутацію серед студентів, які виділяють такий позитивний момент, як зручність, а саме економію часу. Також позитивною рисою є практичність, оскільки електронні носії не мають властивості рватися або якомсь псуватися. Варто подбати про фізичний комфорт, оскільки носити важкі книги обтяжливо. Мобільність також є позитивною характеристикою, оскільки освіта доступна в будь-який час. Ну і останнім позитивним моментом є економічна доцільність, що виражається в зниженні витрат на закупівлю навчальної літератури і зменшенні обсягів вирубки лісу, необхідного для виготовлення паперових носіїв[3, 4].

Підсумовуючи, зазначимо, що цифровізація в освіті – процес тривалий і неминучий. Усі переваги та недоліки впровадження цифрової системи в навчальний процес можна буде оцінити лише через деякий час.

Список використаних джерел:

- [1] Мерсер-Мапстоун, Л.& Марі, Дж. (2019). *Розширення партнерства між студентами та співробітниками у вищій освіті: практичний посібник*. Інститут академічного розвитку Единбурзького університету. <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780203431269/halliday-introduction-functionalgrammar-halliday-christian-matthiessen>
- [2] Пезета Т., Піцика Дж., Біт А., Чінну Дж., Лінч Р., Мантос М., Нгуєн К. & Раза Х. (2020). *Партнерство: студенти як партнери в академії та за її межами*. У Л. Мерсер-Мапстоун & С. Абботт (Eds.), *The power of partnership: Students, staff, and faculty revolutionizing high education*. Серія книг відкритого доступу Центру залученого навчання. <https://doi.org/10.36284/celeton.oa2>
- [3] Медведовська, Т.П. Інноваційні технології інформатизації сучасної вищої економічної освіти. *Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів та студентів "Інформаційні технології в сучасному світі: дослідження молодих вчених" Матеріали конференції*, (с. 76), 2013.
- [4] Коровяка, Є.А., Хоменко, В.Л., Пашченко, О.А. & Калюжна Т.М. (2022). Дистанційна освіта: позитивні і негативні аспекти. *Наукові інновації та передові технології (Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»), (10(12)) 376-384*. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-10\(12\)](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-10(12))
- [5] Медведовська, Т.П. Вища освіта в контексті перспективи сучасного світового розвитку. стратегія розвитку України в глобальному середовищі, 2012, 163.
- [6] Koroviaka, Y., Pashchenko, O. & Khomenko, V. Modern paradigm of learning with distance technologies. *Abstracts of the III International Scientific and Practical Conference (Lisbon, February 2 – 5, 2021). Portugal 2021. 300 p.* Pp. 196–199. Available at: DOI: 10.46299/ISG.2021.I.III URL: <https://isg-konf.com>